

Klára Divišová

Quantity partition of noncount nouns expressed by partitive constructions

Lexikální prostředky umožňující přechod nepočítatelných substantiv k počítatelnosti

Bakalářská práce. ÚAJD FF UK. 2017

Posudek vedoucí práce

Klára Divišová ve své bakalářské práci zkoumá kombinace nepočítatelných substantiv se singulativy, která umožňují jejich přechod k počítatelnosti. Jedná se o téma, o kterém se zmiňují všechny akademické gramatiky angličtiny; uvádějí však obvykle podobnou, poměrně omezenou sadu dokladů těchto konstrukcí. Autorka se proto rozhodla ověřit výskyt a typy partitivních konstrukcí na korpusovém materiálu.

Jako výchozí bod výzkumu si autorka zvolila šest konkrétních a šest abstraktních nepočítatelných substantiv (*salt, meat, wine, ice, underwear, dust; humour, fun, luck, silence, anger, violence*). V *Britském Národním korpusu* pak vyhledala doklady těchto podstatných jmen ve vzorci ‚substantivum + of + (adjektivum)* + sledované substantivum‘. Z nich byly vybrány ty konstrukce, kde první substantivum ve vzorci slouží k vyjádření množství nepočítatelného substantiva. Do vzorku byly zahrnuty konstrukce s obecnými, kvalitativními a typickými singulativy. Singulativa vyskytující se s každým ze sledovaných nepočítatelných substantiv autorka roztřídila do několika sémantických skupin (např. ‚nádobá‘, ‚tvar‘, ‚blíže nespecifikované množství‘, substantiva na *-ful(s)/-load(s)* pro konkréta nebo ‚časový údaj‘, ‚jednotlivý výskyt‘ pro abstrakta).

V závěru práce se autorce dobře podařilo výsledky detailní analýzy zobecnit. Ukázala, že namísto dělení na obecné a typické partitivní prostředky, obvyklého v mluvnicích angličtiny, je možné se na kombinaci singulativa a nepočítatelného substantiva dívat spíše jako na škálu popisující exkluzivnost příslušné kombinace. Na jednom konci takové škály stojí opravdu obecná singulativa *bit, lot*, jejichž kombinovatelnost s nepočítatelnými substantivy zřejmě není nijak omezena. Nižší stupeň univerzálnosti vykazují singulativa jako *element, deal, amount, item*. V rámci partitivních prostředků označovaných obvykle jako typická singulativa lze dále vymezit poměrně univerzálně použitelná singulativa, která se vyskytují jak v kombinaci s konkrétními substantivy, tak – v přeneseném významu – s abstrakty (např. *bags of salt/violence, a lump of meat/ice/humour*). Některá typická singulativa jsou omezena jen na konkrétní, jiná jen na abstraktní substantiva; v rámci jedné z těchto skupin se však kombinují s různými substantivy (např. *moment, cup*). Typických singulativ, která byla omezena na kombinaci s jediným nepočítatelným substantivem, bylo málo (např. *a pinch of salt*).

Vedle singulativ popsanych v literatuře doložila a popsala autorka skupinu partitivních prostředků, které kvantifikují abstraktní nepočítatelná substantiva na základě času (např. *a moment of anger, periods of silence, years of brazen luck*). Zajímavé jsou také autorčiny postřehy ohledně adjektivní modifikace partitivní konstrukce. Modifikátory se vyskytují jak

s nepočítatelným substantivem, tak se singulativem. Modifikátor singulativa se přitom může vztahovat k nepočítatelnému substantivu (např. *orange mounds of dust*).

V práci je patrný jistý rozdíl mezi teoretickým úvodem a vlastní analýzou. Teoretická kapitola se čte obtížněji, místy není zcela jasné, jak na sebe jednotlivé oddíly navazují. Počínaje kapitolou o metodologii a sběru dat se práce promění. Podkapitoly jsou logicky uspořádané, formulace jsou jasné, tabulky přehledně shrnují, co bylo zjištěno, příklady jsou vhodně vybrané. Čím dále v práci, tím více mizí autorčina počáteční nejistota a projevuje se její zaujetí zkoumaným problémem a schopnost samostatně analyzovat shromážděná data a poznatky zobecňovat.

Práce byla průběžně konzultována. Nemám proto žádné otázky ani připomínky.

Závěr

Práce Kláry Divišové splnila zadání i požadavky kladené na bakalářské práce. Doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako velmi dobrou až výbornou.

V Praze 13. 6. 2017

doc. PhDr. Markéta Malá, Ph.D.